ПАМ'ЯТАЙМО МИНУЛЕ — 200-річчя НЕЗАЛЕЖНОСТИ ЗСА 100-річчя АМЕРИКАНСЬКОЇ УКРАЇНИ — БУДУЙМО МАЙБУТНЄ

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250, (212) 227-5251

РІК LXXXII. Ч. 165. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 4-го ВЕРЕСНЯ 1975 ЦЕНТІВ 20 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK THURSDAY, SEPTEMBER 4, 1975 No. 165. VOL. LXXXII.

УКРАЇНСЬКИЙ КРАЙОВИЙ КОМІТЕТ 200-РІЧЧЯ ЗСА І 100-РІЧЧЯ УКРАЇНСЬКОГО ПОСЕЛЕННЯ ПРОГОЛОШУЄ ЗБІРКУ ФОНДІВ

ПЛЯНУЄТЬСЯ РОЗБУДОВА ПРЕДСТАВНИЦТВА РАДИ В СПРАВАХ КУЛЬТУРИ СКВУ В АМЕРИЦІ

Ню Йорк (Н. Н.) — Після болючої втрати, що її понесла Президія Ради в Справах Культури СКВУ зі смертю бл. п. д-ра М. Сосновського, першого заступника голови РСК, його місце зайняв інж. А. Осадца, дотеперішній голова Представництва РСК в Америці, а це становище перейняв, в погодженні з Президією УККА, кандидат Ради, прем'єр Ю. Ревай.

Новий голова Представництва РСК почав енергійні заходи для розбудови цієї важливої позиції в організаційній системі РСК, що з неї має бути охоплений своєю діяльністю цілий американський терен, із завданням мобілізувати в координованій дії всі сектори управ крайових товариств, призначення яких є дбати про розвиток культурного життя.

На день 25-го серпня ц. р. прем'єр Ю. Ревай запросив до Українського Інституту представників центральних установ і товариств з метою спільними зусиллями розбудувати діловий апарат Представництва і визначити напрямні праці на перший час. Після відкриття конференції і привітання приявних делегатів, прем'єр Ревай попросив до слова голову Ради в Справах Культури, мистця В. Ласовського, який коротко з'ясував загальне положення нашої культурної дійсности на рідних землях і у вільному світі. Він вказав на смертельну небезпеку, що її переживає українська духовість на Батьківщині, творену нечуваними в історії людства методами викорінювання москвинами наших культурних традицій і паралізування культуротворчих процесів, з метою цілковитого обмосковщення українського народу.

Рівнобіжно до трагедії, що її переживає наш нарід під московською окупацією, з великим затривоженням спостерігаємо поступове знижування національно-культурного потенціялу українства у вільному світі — продовжував доповідач. Належить піддати гострій критиці факти невігласного змішування понять народного мистецтва з індивідуальним, з вищими формами культури. Утотожнювання цих понять нашими громадськими діячами і загалом веде до того, що звиклося у нас демонструвати перед чужинецьким світом народне мистецтво, як свідчення вищої культури. Такі форми пропаганди приносять нам більше шкоди як користи, бо в культурних народів фольклорне мистецтво

(Закінчення на стор. 4-ій)

МАРІЯ КВІТКОВСЬКА ПЕРЕОБРАНА НА ГОЛОВУ УЗХ

Лігайтон, Па. (ПР). — Під знаком 90-річчя Українського Жіночого Руху відбувся 26-ий З'їзд Українського Золотого Хреста тут на оселі ім. О. Ольжича в днях 30-го й 31-го серпня ц. р. Численно прибули делеґати з далеких і близьких осередків, щоб прослухати звітів Головної Управи, намітити плян дальшої праці УЗХ та вибрати нові керівні органи. Найбільше присвячено харитативно - допомоговій праці УЗХ, а саме допомозі політв'язням в Україні, яку вже 8 років провадить Фонд УЗХ, допомозі курсам українознавства в країнах Европи й Південної Америки, допомозі студентам стипендіями і потребуючим сіткою клітин суспільної опіки.

Після відкриття головою ГУ д-р Марією Квітковською, 26-им з'їздом проводила президія в складі: Анна Левкут — голова, Валентина Мушинська й Михайлина Величко — заступники, Міра Повх і Євгенія Верес — секретарки. Делеґати з увагою вислухали звітів керівних органів УЗХ та звітів делеґатів із різних осередків.

Організаційна доповідь Павлини Різник, у якій порушено поодинокі ділянки діяльности УЗХ і вказувано на методи праці, викликала широку дискусію. Всі цікавилися великими можливостями побудувати центр для емеритів на Оселі Ольжича та на Фльориді.

На конвенційній вечері в суботу при численній участи делеґаток і гостей виступа-

(Закінчення на стор. 4-ій)

ЧЛЕНСЬКА КАМПАНІЯ УНС

В членській кампанії УНСоюзу 1975-го року, метою якої є забезпечення 5,000 членів на суму 12,000,000 дол., наспіло до Головної Канцелярії впродовж серпня 220 аплікацій нових членів. По дві і більше аплікацій надіслали наступні організатори, конвенційні делеґати і секретарі Відділів:

Михайло Фединишин (В. 155) — 7 аплікацій нових членів, Андрій Джула (В. 161) — 7, Анна Гарас (В. 47) — 5, Андрій Іванюк (В. 106) — 5, Петро Бабич (В. 115) — 5, Володимир Боберський (В. 333) — 5, Павло Микитин (В. 8) — 4, квітка Стецюк (В. 25) — 4, Іван Петрунцьо (В. 78) — 4, Іван Драбик (В. 124) — 4, Григорій Корбяк (В. 146) — 4, Петро Федик (В. 292) — 4, Теодор Лялька (В. 467) — 4, Михайло Ополько (В. 478) 4, Володимир Квас (В. 88) — 3, Карло Кобіто (В. 121) — 3, Іван Гуцайлюк (В. 147) — 3, Петро Залуга (В. 183) — 3, Василь Колодій (В. 191) — 3, Лев Гардінк (В. 206) — 3, Петро Ліщак (В. 230) — 3, Петро Сильчак (В. 257) — 3, Данило Пищ (В. 458) — 3, Текля Мороз (В. 465) — 3, та по 2 аплікації — Анна Гнатюк (В. 37), Микола Пришляк (В. 45), Дмитро Василик (В. 73), Андрій Кушнір (В. 83), Роман Татарський (В. 94), Петро Щерба (В. 173), Василь Труфин (В. 266), Іван Чопко (В. 271), Стефан Іваницький (В. 276), Петро Врублівський (В. 301), Михайло Каркоць (В. 345), Михайло Захарко (В. 349), Йосиф Ярема (В. 372), Михайло Семків (В. 379), Катерина Гарбіст (В. 382), Ілля Курман (В. 408), Михайло Малинівський (В. 437) і Володимир Запаранюк (В. 484).

В членській кампанії 1975-го року до кінця серпня приєднано разом 1,830 нових членів.

ЗВЕРНЕННЯ І ЗАКЛИК УКРАЇНСЬКОГО КРАЙОВОГО КОМІТЕТУ 200-РІЧЧЯ ЗСА І 100-РІЧЧЯ УКРАЇНСЬКОГО ПОСЕЛЕННЯ

До Українського Громадянства в З'єднаних Стейтах Америки:

Уже почалися врочисті святкування 200-річчя проголошення Американської Незалежности.

Ціла країна вкривається сіткою Комітетів. Всі міста, організації, національні групи, федеральні, стейтові і міські уряди приготовляються до цих великих роковин.

Українська спільнота в ЗСА активно включилася в ці святкування, щоб показати наш понадстолітній вклад у розбудову цієї благословенної країни.

У цій цілі з ініціятиви Українського Конґресового Комітету Америки покликано до життя Український Крайовий Комітет 200-річчя ЗСА. Крайовий і місцеві Комітети побудовані на широкій базі. До них входять громадяни, представники різних організацій.

Відзначаючи 200-річчя Американської Незалежности і 100-річчя Українського Поселення ми бажаємо:

— Заманіфестувати перед цілою Америкою наш вклад у її розбудову ,виявити нашу всебічну участь у її дотеперішньому розвиткові та підкреслити нашу ролю й вагу в її дальшому рості. Ми завжди були, є і будемо творчим чинником у житті цієї країни, разом з іншими будемо її розбудовувати й зміцнювати внутрі й назовні, вносячи свої особливі, питомі вартості, які разом з такими самими вартостями інших творять американську дійсність.

— Зрушити українську громаду в ЗСА до посиленої праці, піднести її на вищий рівень та згуртувати для цього якнайширші кола. Наша сила в цій країні є важливим, а в майбутньому буде ще важ ивішим засобом у життьовій творчості й визвольній боротьбі українського народу. Українці в світі, а тим самим і ми в ЗСА є відтинком цієї визвольної боротьби. Щоб виконати як слід ці завдання, всі ми як один повинні брати якнайбільш активну участь. Двосотріччя Американської Незалежности і сторіччя нашого прибуття до ЗСА дають нам добру нагоду добитися цього.

Крайовий Комітет виготовив плян праці і рамову програму святкувань.

ЗАГАЛЬНОКРАЙОВІ ІМПРЕЗИ:

Вашінгтон — столиця ЗСА Український Тиждень. Таборування молоді, наукові конференції, з'їзди, мистецькі виставки, спортові гри, пописи молоді, пресові конференції і на закінчення — маніфестація під пам'ятником Тараса Шевченка.

Філядельфія —колиска американської незалежности. Український фестиваль, виставки образотворчого та народного мистецтва, імпрези.

Ню Йорк — осідок Об'єднаних Націй. Зустрічі з представниками поневолених народів, пресові конференції, імпрези, маніфестація.

ВИДАВНИЧІ ПРАЦІ:

250,000 памфлетів англійською мовою, факти про Україну, праці і брошури про 200-річчя Американської Революції, 100-річчя Українського Поселення, найважливіші документи американської історії та ін.

Здійснення цих плянів залежатиме у великій мірі від здобуття грошових засобів, і тому ми віримо, що між нашими організаціями, товариствами, фінансовими установами, професіоналами, купцями, промисловцями та заможнішими громадянами знайдеться щонайменше десять тисяч жертводавців, які вплатять по $ 25.00, $ 50.00, $100.00, $ 500,00 і $ 1,000.00 на фінансування і переведення в життя заплянованої програми. Жертводавці, що вплатять на цілі Комітету $ 100.00 і більше одержать відповідні, мистецько оформлені грамоти, які будуть вручені в часі святкувань.

В порозумінні і за благословенням Владик наших Церков в дні 21-го вересня 1975 року будуть переведені під церквами збірки на жетони.

Українці! цією дорогою звертаємося до Вас з гарячим проханням допомогти нам своєю щедрою пожертвою відзначити гідно ці великі подвійні Роковини: 200-річчя Американської Революції, яка започаткувала побудову наймогутнішої в світі держави — З'єднаних Стейтів Америки, та 100-річчя нашого масового поселення в цій країні, яке започаткувало існування великої релігійної і національно-культурної громади.

Ці великі Роковини повинні стати для нас поштовхом і початком нової ери в нашому житті, ери пожвавлення нашої праці ,виходу на вищий щабель у нашому збірному й індивідуальному житті, зросту і поглиблення нашої творчої ролі в житті ЗСА та на цій базі зміцнення нашої участи у визвольній боротьбі українського народу і в боротьбі всіх народів нашої землі проти імперіялізму, поневолення народу народом, комуністичної тиранії та будь-якого визиску.

Ці великі цілі ми зможемо досягнути тільки збірним зусиллям, у якому не сміє забракнути ні одної ані одного з нас. Тож не жаліймо труду ні пожертви для великої, спільної нам усім справи.

Пожертви на цілі Українського Крайового Комітету 200-річчя ЗСА можна відтягати від оподаткування. Чеки і грошові перекази виставляти на Ukrainian Congress Committee (Bicentenial) та висилати на адресу УККА.

Ukrainian Congress Committee of America, Inc.
302-304 West 13th Street, New York, N.Y. 10014

Усі пожертви будуть з подякою потверджені та своєчасно проголошувані в українській пресі.

За Президію Комітету:

Йосип Лисогір,
голова

Іван Винник	Ярослав Гайвас	Іван Базарко
заст. голови і фін. референт	заст. голови і орг. референт	секретар

Ню Йорк, вересень 1975.

УКРАЇНСЬКІ НАУКОВЦІ ВЗЯЛИ УЧАСТЬ У КОНҐРЕСІ ОНОМАСТИЧНИХ НАУК

Під час відвідин у „Свободі": проф. д-р Володимир Жила (зправа) з ред. З. Снигиком.

Джерзі Сіті. — Чотири українські науковці із західніх країн взяли участь у 12-му Міжнародному Конґресі Ономастичних Наук, який відбувся в Берні, Швайцарія, від 25 до 29 серпня. Проф. д-р Володимир Жила (ЗСА), проф. д-р Ярослав Рудницький (Канада) і проф. д-р Олекса Горбач (Західня Німеччина) відчитали доповіді на Конґресі, а д-р Ганна Наконечна з Мюнхену була членом наукової делеґації Західньої Німеччини. В Конґресі, який відбувається щотри роки, взяло участь понад 600 делеґатів - науковців з 29-ох країн, в тому 10-членна делеґація з СССР, в склад якої входила одна українка, проф. Бондарук.

„Особливе зацікавлення нашими доповідями виявили науковці з Польщі", — сказав проф. Жила, який відвідав редакцію „Свободи" у вівторок, 2-го вересня, один день після повороту з Европи та в дорозі до Лаббок, Тексас, де він викладає мови на університеті Тексас Тек. Проф. Жила поділився з редакторами „Свободи" своїми враженнями з Конґресу та з відвідин центрів українського життя в Західній Німеччині, Франції, Італії і Швайцарії.

„Крім делеґатів з Польщі, — розповідав проф. Жила, — нашим доповідям прислухалися науковці з різних країн, в тому й делеґати із Східньої Німеччини, які брали живу участь в дискусіях, а опісля ще й в товариських розмовах. Натомість науковці із Совєтського Союзу не виявили зацікавлення в наших темах".

Проф. Жила доповідав на тему „Харківський реєстр 1660 року — прізвища, що походять від місцевих назв". Темою доповіді проф. Рудницького були „Антропонімічні зміни в Канаді", а проф. Горбач доповідав на тему „Німецькі місцеві назви в Україні".

Ще перед Конґресом проф. Жила, який виїхав до Европи 4 серпня, відвідав Український Вільний Університет в Мюнхені, де виступав із доповіддю про творчість Лесі Українки. Він рівнож виголосив доповідь для Сестер і семінаристів української обителі при церкві свв. Сергія і Вакха в Римі, а опісля для малого гуртка українців в Льозанні, Швайцарія.

Слідуючий Конґрес ономастичних наук відбудеться в Кракові в 1978 році.

САДАТ ВІДВІДАЄ ПРЕЗИДЕНТА ФОРДА НАСТУПНОГО МІСЯЦЯ

Каїр, Єгипет. — Єгипетський президент Анвар ель-Садат повідомив у вівторок, 2 вересня, що він плянує в кінці наступного місяця прибути до Вашінґтону і відбути наради з президентом Джеральдом Фордом в справі останнього договору між Єгиптом й Ізраїлем щодо сепарації їхніх військових з'єднань на території Сінайського півострова. В інтерв'ю з редакторами чільних єгипетських газет президент Садат знову хвалив державного секретаря Генрі Кіссінджера та президента Форда за їхню ролю в досягненні цього договору й додав, що готовий посилити свої заходи щодо інших мирних переговорів, зокрема між Сирією та Ізраїлем. Первісно Садат мав відвідати Вашінґтон ще в жовтні минулого року, але його поїздка була відкладена, коли виявилося, що справа нового домовлення між Ізраїлем і Єгиптом може затягнутися на довше ніж передбачувалось.

Єгипетські газети з вівтірка помістили повний текст домовлення з Ізраїлем, включно з мапами, які вказують нові позиції єгипетських й ізраїльських військових частин, а також з'єднань Об'єднаних Націй, які мають за завдання вдержувати мир на тому обширі. Мапи ясно вказали єгипетським читачам, що 85 відсотків Сінайського півострова надалі остаються в руках Ізраїля, а текст домовлення поінформував, що Єгипет був змушений погодитися на те, що відтепер кораблі інших держав могтимуть Суезьким каналом доставляти немілітарний вантаж до Ізраїля. Рішення єгипетського уряду подати всі ті інформації до відома пересічного читача цілком протилежне до становища, яке зайняв уряд в січні 1974-го року, коли було підписане перше домовлення щодо сепарації ізраїльських і єгипетських військових частин. Тоді Каїр задержував те домовлення майже в таємниці.

Щодо нового домовлення між Єгиптом й Ізраїлем, то Савдівська Арабія схвалила його під час відвідин державного секретаря Кіссінджера. Король Халід, престолонаслідник принц Фахд і міністер закордонних справ принц Сауд заявили у вівторок, що це домовлення є „кроком вперед" до остаточного полагодження конфлікту на Близькому Сході, а принц Сауд сказав, що цілий арабський світ з вдячністю оцінює діяльність Кіссінджера. Із Савдівської Арабії Кіссінджер відлетів до столиці Йорданії, Амману, де в середу рано мав відбути розмови з королем Гуссейном, а опісля відлетіти до Дамаску на розмови з представниками сирійського уряду. Відтак Кіссінджер плянує повернутися до Вашінґтону.

ПОЛІТИЧНІ СУПЕРЕЧНОСТІ В ПОРТУҐАЛІЇ ПЕРЕКИНУЛИСЬ НА АРМІЮ

Лісбона, Портуґалія. — Номінація колишнього прем'єр-міністра Портуґалії Васко Ґонсальвеса, на шефа головного штабу армії викликала серед портуґальських військовиків бурю протестів і невдоволення. У вівторок, 2-го вересня, ген. Карльос Фабіяо, передбачуваний свого часу на позицію прем'єра, а тепер впливовий в генеральному штабі армії, виступив з гострою критикою президента Франціска да Коста Ґомеза, вимагаючи відтягнення номінації Ґонсальвеса, бо й так його не визнає жадна військова формація, крім декількох гарнізонів морської піхоти інфільтрованих комуністами. „Немає сумніву — заявив ген. Фабіяо, — що Ґонсальвес не спричиниться до об'єднання в армії, а може навпаки, ще більше її поділить". Свою заяву ген. Фабіяо склав на великому зібранні високих старшин, яке відбулось в місцевості Танкос, 80 миль від Лісбони. Коментуючи вчорашню заяву головнокомандуючого портуґальським військовим летунством, портуґальська преса твердить, що „армія говорить тепер одними устами". Становище армії всеціло піддержують Соціялістична, Народньо-демократична й інші малі політичні партії, які раніше вели об'єднано боротьбу проти Васко Ґонсальвеса як прем'єр-міністра. У зв'язку з цим президент Ґомез звернувся до Високої Ради Революції, щоб вона вплинула на військовиків, які комплікують, мовляв, і так вже скомпліковану справу.

Не полагодивши ще зовсім урядової кризи, Портуґалія стала раптом перед новою проблемою, а саме загостреними відносинами в Анґолі й евакуацією майже 300.000 білих портуґальців з цієї колонії, яка 1-го листопада має стати самостійною державою. У цій справі президент Ґомез звернувся до заприязнених країн, в тому також до уряду ЗСА, прийти Портуґалії з допомогою і вислати свої транспортові літаки для перевозу цивільного населення з Анґолі, яке дуже загрожене тамошніми відносинами і боротьбою, яку ведуть між собою революційні сили, змагаючись за владу у ще не проголошеній державі.

Речник Державного департаменту ЗСА Роберт Л. Фунсет заявив, що на зарядження президента Джеральда Форда будуть вислані внедовзі два транспортові великі літаки до Анґолі, щоб допомогти Портуґалії розв'язати цю тяжку проблему. Ця операція коштуватиме ЗСА 5 мільйонів долярів. Також інші держави вже заявили свою готовість допомогти Портуґалії, обіцяючи не тільки транспорт, але й харчі, медикаменти тощо.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

ІНФОРМАЦІЙНІ СХОДИНИ ФКУ в БАЛТІМОРІ

В суботу, 13-го вересня ц.р., в Балтіморі, Мд. відбудуться в Домі Товариства „Самопоміч" (239 С. Бродвей) інформаційні сходини, на які Головна Екзекутива Фонду Катедр Українознавства запрошує українців Балтімору і околиці. Початок нарад о год. 4-ій по полудні. В програмі сходин: звітні доповіді референтів ГЕ ФКУ, інформації про діяльність Гарвардського Центру Українських Студій, дискусія і накреслення напрямних для дальшої праці.

В неділю, 14-го вересня — святкова зустріч в УКЦеркві св. Михаїла (С. Волф стр.) — участь в Богослуженні. О год.10-ій ранком, о. монс. П. Мельничук, духовний опікун ФКУ, відслужить торжественну святу Літургію в намірені ФКУ: за здоров'я і Господнє благословення для всього членства ФКУ та за повний успіх його труду 5-12-го вересня ц.р. в домівці „Самопомочі" в урядових годинах.

НАУКА В ШКОЛІ УКРАЇНОЗНАВСТВА Т-ВА „САМОПОМІЧ"

Ню Йорк. — Дирекція Школи Українознавства Т-ва „Самопоміч" інформує, що наука в школі почнеться 13-го вересня і всі учні повинні зголоситись до школи о год. 8.45, щоб взяти участь у спільному Богослуженні, яке відправиться в церкві св. Юрія в Ню Йорку. Вписи до школи відбуватимуться від

ЮВІЛЕЙНЕ СПОРТОВЕ СВЯТО

Філядельфія, Па. — Управа УСО „Тризуб", відзначуючи своє 25-ліття, влаштовує тут 7-го вересня ц.р. на спортових площах Сентер Гайскул при Брод і Соммервіл вулицях, Ювілейне Спортове Свято під кличем: „Українська спортова молодь в обороні Валентина Мороза". Участь у цьому святі візьмуть: „Чорноморська Січ" — Нюарк, „Тигри" — Трентон, УСО „Тризуб" — Філядельфія і представники молодечих організацій. Початок змагань год. 11-та перед полуднем; дефіляда і звіти о год. 1-й. Продовжуючи святкування 25-річчя Товариства в суботу, 11-го вересня, відбудеться бенкет і товариська забава у великій залі авдиторі школи св. Йосафата при Дітман і Дистон вулицях.

ПОВАКАЦІЙНА ЗАБАВА СТУДЕНТІВ

Пассейк, Н.Дж. — Українська Студентська Громада в Нюарку влаштовує в суботу, 6-го вересня ц.р. в приміщеннях Української Централі — 240 Говп евеню в Пассейку повакаційну забаву з участю української оркестри з Монтреалю „Сині Степів". Початок год. 8:30 вечора.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n. Inc., 30 Montgomery St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Передплата: на рік — $24.00, на пів року — $12.50, на 3 місяці — $6.50. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07307

Перше в сезоні

Із Святом Праці тільки минулого понеділка закінчився формально цьогорічний вакаційний час та почався новий сезон звичайних активностей, від повороту дітей до навчання в школах починаючи, а на багатобічних громадських активностях кінчаючи. Наша українська громада в Америці починає цей свій новий сезон проголошенням збірки фондів на потреби Українського Крайового Комітету 200-річчя ЗСА та 100-річчя Українського Поселення в Америці. Це має також своє символічне значення, бо в цьому сезоні справа відзначення цих роковин повинна бути першою не тільки в розумінні – початковою справою, але й першою щодо її важливости. На цьому місці вже не раз була згадка, що наша українська етнічна група в цьому відношенні поважно відстала в цій підготові в порівнянні з іншими групами, але для доброго і потрібного діла ніколи не є запізно і ми при відповідному плянуванні та наполегливій активності можемо ще вибитися на одне з передових місць.

Усе це може статись при одній головній передумові: якщо ми, громада, поставимо до розпорядження нашому Крайовому Комітетові необхідні фонди. Ми бо могли б мати найкращі пляни і найбільшу охоту, але все це залишилося б тільки на папері, якщо не буде відповідних засобів, що дозволили б ці пляни здійснити.

У випадку нашого Крайового Комітету плян нашої участи у відзначуванні 200-річчя ЗСА та 100-річчя Українського Поселення подуманий, цілком правильно, на ближчу мету: ми нашою участю в загальноамериканських святкуваннях, як і запляновавими на найширшу скалю нашими власними імпрезами, повинні „встати і бути пораховавими", як одна із тих частин американської мозаїки, що дала свій поважний вклад у всебічний розвиток Америки. На дальшу мету: ці святкування повинні створити для нас нову базу і новий вимір для нашого дальшого невпинного розвитку і росту. Таке ставлення справи — плянування нашої участи у відзначуванні 200-річчя Американської Незалежности на ближчу і дальшу мету, без сумніву правильне і матиме далекойдучі і благодійні наслідки.

Тепер слово за громадою! Від цього нашого слова у формі нашої пожертви залежатиме здійснення цих плянів нашого Крайового Комітету, залежатиме, чи ми справді „встанемо і будемо пораховані" та чи ця виімкова нагода створить для нас нові передумови для здобуття і закріплення належного нам місця в американській мозаїці. Наша велика трагедія в тому, що ми не вміємо використовувати нагод. Не одна сторінка нашої історії записана такими проґавленими нагодами. Тепер тільки ми, громада, можемо подбати ,щоб цим разом історія не повторилася. Нашою помітною участю у святкуваннях 200-річчя Американської Незалежности ми рівночасно найпомітніше відзначимо і 100-річчя нашого поселення в цій країні та нашого вкладу в її всебічний розвиток.

Збірка на потреби нашого Крайового Комітету 200-річчя ЗСА триватиме обмежений час і тому дуже важливе, щоб з нашими пожертвами ми поспішилися. Це важливе ще й тому, що існують поважні вигляди і можливості одержати на ці наші цілі „дорівняльний фонд" з державних джерел. Тоді дослівно здійснилося б наше давнє прислів'я про те, що „два рази дає той, хто негайно дає".

Сказано: збіркою фондів на потреби нашого Крайового Комітету 200-річчя ЗСА починаємо наш новий цьогорічний сезон. Нехай же ця збірка буде в кожному відношенні нашою ПЕРШОЮ СПРАВОЮ в новому сезоні!

Дальший крок

Факт, що у понеділок, 1-го вересня, представники Єгипту й Ізраїля поклали свої ініціяли під договором, який передбачає дальшу сепарацію їхніх військових частин на території Сінайського півострова, треба до великої міри завдячувати наполегливим старанням державного секретаря Генрі Кіссінджера. Він, піддержаний попереднім президентом Ричардом Ніксоном і теперішнім президентом Джеральдом Фордом, зумів довести до того, що конфлікт між Єгиптом й Ізраїлем ступнево був перенесений з поля бою до залі переговорів. І хоча можна не погоджуватися вповні із заявою президента Форда, що найновіший ізраїльсько-єгипетський договір є „одним з найбільш важливих здобутків" цього десятиріччя або й сторіччя, то треба признати, що цей договір продовжив непевний мир в тій важливій частині світу, багатій на нафту, та може бути дальшим кроком до встановлення тривалого миру на Близькому Сході.

Погоджуючись на найновіший договір, єгипетський президент Анвар ель-Садат й ізраїльський прем'єр-міністер Ітцак Рабін здавали собі справу з можливої загрози для їхніх власних політичних кар'єр і для їхніх держав. Як вказують коментатори, Садат мусів брати під увагу, що якщо його політичні концесії для Ізраїля будуть надто великі, то він може втратити підтримку населення Єгипту та своє провідне становище між лідерами арабського світу. Натомість прем'єр Рабін, щоб нарешті довести до серйозних мирних переговорів з Єгиптом, мусів погодитися на деякі постанови договору, які значно послабили мілітарне становище Ізраїля на Сінайському півострові. Але раніше ЗСА мусіли дати окремі запевнення, що вони ґарантуватимуть безпеку Ізраїля.

Власне ці запевнення державного секретаря Кіссінджера можуть викликати проблеми для Білого Дому з боку Конґресу. Деякі законодавці з обох партій вже тепер заявилися проти того, щоб коло 200 американських цивільних осіб займали кілька постів між військовими лініями Ізраїля та Єгипту із завданням попереджувати про несподіваний напад однієї зі сторін, а деякі члени Конґресу взагалі виступили проти нової, більш безпосередньої ролі, яку відтепер відігравали б ЗСА на Близькому Сході. Ці законодавці твердять, що така нова роля Вашінґтону може потягнути за собою серйозні наслідки для Америки, якщо між Ізраїлем і Єгиптом прийшло б до нової війни.

Однак, треба погодитися із твердженням тих законодавців і коментаторів, які вказують, що власне якщо ЗСА відмовилися б брати безпосередню участь в мирних переговорах і в ґарантуванні перемир'я, а також відмовилися б від збільшених впливів на Близькому Сході, то можливість нової війни на тому обширі дуже зросла б. Крім того, Америка проґайнувала б нагоду зменшити там впливи Совєтського Союзу.

Понеділковий договір між Ізраїлем та Єгиптом може бути не тільки дальшим кроком до встановлення тривалого миру на Близькому Сході, але також напевно збільшить впливи ЗСА на тому стратегічно й економічно важливому обширі.

ТРАГЕДІЯ ПОРТУГАЛІЇ

Париж. — Політичне суспільство Франції і широкі кола громадянства й преси, не зважаючи на серпень — місяць відпочинку, пильно слідкують за тим, що діється в малій країні — Португалії. Португалія для французів — „сусідка через хату"; між Францією та Португалією лежить Еспанія. В Португалії відбуваються події, котрі одних французів тішать, інших лякають. Французькі комуністи прославляють провідника португальської компартії Куняла та комуністично настроєних португальських генералів і полковників. Противники комуністичної диктатури, навпаки, вважають португальських комуністів за руїнників демократичного шляху, на який була стала Португалія після повалення фашизму в цій країні 25 квітня 1974 р.

Події в Европі після Першої світової війни (1914-1918 р.) показали, що комуністичні рухи в европейських країнах часто помагали перемозі фашизму, або реакційних режимів іншого типу. Так було в Італії, де від 1922 р. прийшов до влади Муссоліні, а перед тим в Угорщині, після „совєтської республіки" 1919 р., була створена диктатура адмірала Гортія. Німецькі комуністи, в союзі з нацистами, пляново розбивали демократичний лад в Німеччині: комуністи, за директивами Сталіна, проголосили німецьку соціял - демократичну партію, — головну підпору демократичного ладу, — за „головного ворога". Це дало шанси Гітлерові прийти до влади в Німеччині 1933 р.

Португальські комуністи вирішили діяти за прикладом Леніна. Вождь російських большевиків прямував до диктатури своєї партії і не вважав на демократичні правила чесної гри. Вибори до Всеросійської Установчої Ради в кінці листопада 1917 р. дали перемогу соціялістам — противникам диктатури. Ленін, що перед тим захопив владу збройною силою, звелів своїй „червоній ґвардії" розігнати Установчу Раду 18 січня 1918 р. і створив режим „червоного терору", який панує під комуністичним режимом і досі.

Португальський „Ленін" Кунял, в згоді з прихильними до комуністів ґенералами і полковниками, вирішив, що вибори до Установчої Ради, в яких компартія мала тільки коло 13 відс. голосів, не виявили волі народу: мовляв, меншість знає краще, що корисне Португалії, і що шкідливе. Компартія визнала за невигідну для себе некомуністичну пресу, і захопила друкарню соціялістичної газети „Република". Мавши на чолі уряду свого однодумця Гонсальвеса, комуністи готувалися до ліквідації політичної вільности в Португалії. Але одночасно домагалися, щоб демократичні держави Західньої Европи давали гроші португальському урядові.

Однак, ці вимоги не мали успіху. Проти висловився уряд Великобританії („Ми не можемо фінансувати диктатуру") і теж французький президент Жіскар поставився проти позик комунофільському урядові. Деякі міністри Португалії почали загрожувати: мовляв, коли демократична Европа не дасть грошей, то тоді допоможе Москва. Але ці загрози не діють.

Португалія має величезні труднощі: в країні ширится безробіття; націоналізовані підприємства не мають досвідченої адміністрації; через неспокій у країні не їдуть до Португалії масово заможні туристи, що раніше втрачали свої гроші в цій країні.

Особливо втеча португальців із давніх колоній в Африці (Анґоля, Мозамбік) вимагає від уряду в Лісбоні великих витрат на допомогу цим недобровільним „репатріянтам". А буде їх скоро коло 300,000. До 300,000 давніх безробітних приходить маса нових, заморських безробітних та голодних, бездомних, старих, малолітніх, недужих. Задовольнити потреби нещасливих людей уряд Португалії не має сили. Тому також у Військовій Раді поширилася критика уряду Гонсальвеса, що своїми „революційними" заявами втратив прихильність і допомогу від багатьох країн Західньої Европи. Цей уряд поставив проти себе також велику частину католицької людности Португалії, захопивши церковну радіовисильню.

Противники комунізму і недавні прихильники Військової Ради бачать, що Португалія посувається до катастрофи. Тому вони вимагають зміни уряду і його політики, навіть загрожують скинути уряд Гонсальвеса силою. Більшість армії не хоче допомагати цьому урядові. В різних провінціях Португалії обурені маси нищать приміщення комуністичної партії.

В цих обставинах португальські комуністи не рішаються відкрито проголосити свою партійну диктатуру і шукають „передишки": пропонують „єдиний фронт" соціялістам та іншим демократичним партіям.

Єдина раціональна відповідь комуністам та їх поплечникам була б така: — Ви хочете „рятувати демократію"? Єдиний спосіб — визнати право вільно вибраної Установчої Ради, в якій величезну більшість мають соціялісти та інші демократи, створити новий уряд. Тоді мине небезпека громадянської війни.

Редактор паризького тижневика „Нувель Обсерватер" Даніель написав, що своїм безглуздим прямуванням до диктатури комуністи в Португалії дають нагоду фашистам знову прийти до влади, і тоді поллється кров не тільки чле-

(Закінчення на стор. 3-ій)

Степан Женецький

СОВЄТСЬКА АРМІЯ МУСИТЬ ПРАЦЮВАТИ

В зв'язку із цьогорічною зерновою кризою в Совєтському Союзі на Захід продісталася вістка про ще одну нечувану в світі практику в червоній московській імперії: кремлівські ватажки вживають свою армію для виконування цивільних робіт. Кореспонденти західніх часописів, що перебувають в СССР, широко звітують про те, що Кремль послав цього року військо для збирання зерна в Казахстані й Сибірі, а мабуть також і в Україні, Та, як тепер виявляється, совєтська армія не тільки допомагає під час жнив при збиранні зерна, але виконує також всякі інші роботи, які на Заході звичайно виконує цивільне робітництво.

Вживання війська для цивільних робіт, що почалося ще в першому році створення Совєтського Союзу, дає СССР, як пишуть знавці, дві користі: 1) виконує всякі стратегічні проєкти; 2) заощаджує для совєтської економіки велетенські суми рублів. Совєтський вояк одержує тільки 7 рублів у місяць, в той час, коли цивільний кваліфікований робітник за свою працю одержує біля 120 рублів. Отже, як бачимо, совєтський вояк працює майже даром, лише за „баланду" (пісну зупу) і „сельодку"!

Праця, виконувана військом, становить собою значний прихід для совєтської економіки, якого ніде офіційно не подається в совєтському бюджеті. Військо вживають в економіці на те, щоб „затикати діря", тобто виконувати праці дуже спішні, як, напр., жнива, або якісь важливі військово-стратегічні проєкти.

Нещодавно партійний орган - газета „Правда" проговорила, що Кремль використав військо, стаціоноване в Центральній Азії, для допомоги при збиранні і транспортації зерна в Казахстані й на Сибірі у цьогорічних жнивах. Також під час поганих жнив у 1973 році совєтські війська були вислані для допомоги при жнивах в Україні, на Кубані і на Донщині. Припускають, що цього року щонайменше 1/4 всього зерна в СССР звезли військовим транспортом.

„Неделя", тижневий додаток до газети „Ізвєстія", пише, що Армія дає працюючу силу у багатьох ділянках праці. Заступник міністра оборони СССР, А. Голованів, у статті, що була надрукована в „Неделі", хвалить „мирну працю наших військових будівничих... Вони допомагають будувати заводи, дороги, будинки, готові до складання частини для гостинниць, рухомі танкери і деякі типи двигунів".

„Це не є щось надзвичайне, чи виїнякове, — продовжує він у цій статті, — ні, це є наша традиційна праця". А це значить, що уряд СССР постійно використовує совєтську армію до всякого роду цивільних робіт.

Знову ж у статті, надрукованій у військовій щоденній газеті „Червона зоря" з 10-го серпня, цей же заступник міністра оборони закликає вояків, „щоб краще працювали". У цій же статті він виявляє, що совєтська армія випродукувала велику кількість складаних частин для будов, більше як для 30 відс. індустріяльних споруд і понад половину для житлових будинків у цьому році. У слідуючій п'ятирічці 1976-1980 це має повторитися. При цьому він висловив надію, що це піднесе робітничу видайність цілого СССР та збільшить ефективність капіталовкладу.

Один з найбільших проєктів, що в його будівництві совєтська армія бере участь — це Байкало-Амурська Маґістраля, чи як її скорочено називають БАМ. Це будується друга транссибірська залізниця, яку Москва правдоподібно заплянувала, готуючись до евентуальної війни з Китаєм.

„Червона зоря" подає, що у вересні 1974 р. у тайгу вислали гелікоптерами спеціяльні військові з'єднання для побудови там баз і причілків, за ними були послані інші військові з'єднання для виконування інших робіт, і так на цій роботі військовики перебували цілий довний рік.

24-го травня ц. р. ген. В. Петров, командувач Далеко - східньої військової округи, окремим наказом хвалить військовий будівничий персонал БАМ-у, а у травні місця тієї будови відвідали високі партійні діячі й військовики найвищих ступенів. Це ще раз свідчить про велике стратегічне й економічне значення БАМ-у.

Можливо, що всі головні будови БАМ-у будуть виконувати військовики, а вільні робітники та маси „насильно-добровільно" зігнаних комсомольців та взагалі молоді тим часом використовуються на другорядних роботах, як побудова селищ, станцій, міст тощо. Не від речі буде теж згадати, про що вже повідомляла українська преса у вільному світі, що на важкі роботи для побудови БАМ-у, Москва жене десятки тисяч української молоді з Донбасу, Галичини й інших земель України.

Відомий американський знавець Совєтського Союзу, Павло Вогл, обговорюючи справу вживання Кремлем війська до виконування цивільних робіт, наводить цитати з писань творця московської червоної імперії, СССР, Леніна, де він говорить, що „продуктивність праці є в кінцевій стадії найважливішим, основним елементом для перемоги соціялізму" і що „капіталізм можна перемогти, якщо соціялізм створить нову і вищу продуктивність праці". До цих висловів Леніна американський коментатор додає свій насмішкуватий коментар: „Він (Ленін) напевно не сподівався, що сповнення цього завдання буде призначене військовикам".

Ярослав Бігун

ВЕДМЕЖА ПРИСЛУГА

„Свобода" часто передруковує листи, що їх пишуть українці до редакцій американських газет і журналів, у яких у більшості вказується на помилки щодо фактів з української історії, культури тощо. Такі листи в загальному корисні, бо дають до відома редакцій журналів і газет та їхніх читачів правдиві інформації, яких вони без цих листів можливо не одержали б. Одначе, буває й так, що лист може мати протилежний, небажаний наслідок. Саме це і є темою мого коментаря.

Переді мною лист до редакції столичної газети „Вашінґтон Стар" (за 27 серпня 1975). Не згадуватиму тут прізвища автора, ані назви української громадсько-політичної організації, від імени якої автор підписався як заступник голови. Метою цих завваг не є піддати критиці автора листа, хоч він на це заслуговує. Я хочу лише звернути увагу на явну недоцільність і шкідливість цього листа, надіючись, що таке безглуздя не повториться в майбутньому.

Лист до вашінґтонської газети сам по собі і за інших обставин цікавий і доречний. Посилаючись на замітку в газеті за 9-го серпня про засудження одного чоловіка в Совєтському Союзі за нелеґальну продаж мистецьких картин, автор листа доводить, що цей ґандляр заробив на цьому не 466,282 долярів, як це подано в газеті, а приблизно 18,000 долярів. Автор доводить це на основі порівняння співвідношення карбованця і доляра за офіційним совєтським паритетом, що вжила газета, з дійсним реальним паритетом цих двох валют.

Доречне зауваження... але, коли б за інших обставин. На жаль, ім'я цього ґандляра — Мороз... Володимир А. Мороз. Як нормально буває, один з редакторів цієї газети видумав цікавий заголовок, щоб притягнути читача, і через два рядки пише: „Товариш Мороз дістав належну заплату".

Завдяки зусиллям комітетів оборони Валентина Мороза в Америці й Канаді, УККА, КУК, Міжнародної Амнестії та багатьох інших організацій прізвище „Мороз" тепер відоме багатьом не - українцям. Для них він поборник людських і національних прав, якого Москва запроторила на довголітнє ув'язнення за його писання. Це зокрема стосується Вашінґтону, де діє бюро Комітету Оборони Валентина Мороза в Америці. Молоді працівники цього бюра торік провели голодівку солідарности, і з того часу безперервно працюють в його справі в Конґресі, з американською і чужоземною пресою. Останніми місяцями столиця була обліплена великими афішами, які закликали американців допомогти „Морозові", і з таким же закликом саме тепер передаються щоденні оголошення у вашінґтонському радіо. Говориться про Мороза — переслідуваного, ув'язненого українського історика.

А раптом, з неначька, представник української організації доводить читачам вашінґтонської преси, що Мороз — спекулянт, якого засуджено не за майже півмільйона долярів ґандлярського заробітку, а тільки за вісімнадцять тисяч. Треба визнати, що в листі зазначено, — бодай, спочатку, — що це Володимир А. Мороз. Але чи можна сподіватись, щоб пересічний американець пам'ятав, котрий Володимир, котрий Валентин, котрий у Володимирі, і за що він сидить? Прочитавши цей лист у „Вашінґтон Стар", якою буде реакція цього американця на дальші радіо - оголошення, афіші й демонстрації на захист Валентина, що у Володимирі?

Чи варта була ця лекція економіки американцям за рахунок такої дезорієнтації? Скільки додаткової праці, грошей і часу треба буде витратити тепер, щоб виправити цей один, — в найкращому випадку — нерозсудливий крок... щоб віднскати добре ім'я і честь „Мороза" в очах американської столиці?

Який нам висновок з цього? Користь листів до редакцій американської преси вирішується не професійним чи організаційним титулом автора. Ці листи є корисні тільки тоді, коли вони добре продумані і доцільні.

НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ УВАН

Ню Йорк, Н.Й. — Українська Вільна Академія Наук у ЗСА при співучасті Математично-Фізичної Секції НТШ, влаштовує в суботу, 13 вересня ц.р. в приміщеннях УВАН — 206 Вест 100-та вулиця, Наукову Конференцію, в якій візьмуть участь: д-р Омельченко, д-р О. Біланюк, д-р В. Петришин, д-р І. Кунаш, д-р Р. Воронка, д-р Т. Костюк, д-р Святослав Трохименко, д-р Христя Спольська, д-р А. Зварун, д-р О. Третяк, д-р Рената Голод, інж. Тит Геврик, д-р Е. Лащик.

Роман Рахманний

ПЕРЕХРЕСТКИ ШЛЯХІВ НАШОГО ЖИТТЯ

II

Колишні в'язні, що їх випустило Гестапо, поінформували мене про трагічне минуле сітки ОУН на території Райху, яку знищив кат Вірзінґ. Їм завдячую багато: може те, що не попався в лабети того ж Гестапо чи того самого „спеціяліста від українських справ".

— А що ви хочете від мене? ... Щоб я під кінець війни попався у концентраційний табір, і то за умов, коли для організації не можна нічого реального зробити? ... — запитував мене Михайло Сосновський, якого я на свою превелику радість зустрів однієї днини у дільниці Гезундбруннен і відновив розмови з 1938 - 39 років.

Але за цими скептичними словами була готовість приєднатися до сітки ОУН, з якою він співпрацював в Україні, зокрема у студентській мережі Р. Г. Охріма у Львові. З його розповіді я дізнався, що він не оформився як реґулярний член ОУН. Тому радив йому виправити це занедбання.

— Сьогодні бути членом визвольного руху почесніше звання, як п'ять років тому, — сказав я. Сьогодні — це могутній рух не лише з багатьма бойовиками ОУН, але й з повстанською армією та надрядною політичною управою. Розповсюдити осьхоча б Маніфест Української Головної Визвольної Ради серед українців Берліна чи околиць буде реальною роботою, якої не посоромитесь після війни. А втім, є інші завдання...

Розповідати можна б багато, але тепер скажу, що переконувати його не доводилось довго. Михайло Сосновський вважав своїм обов'язком оформитися, як член ОУН; і це сталося у Берліні, під кінець 1944 року.

Для мене його рішення розв'язало тоді ще одну проблему. Під час однієї таємної зустрічі з Степаном Бандерою і Ярославом Стецьком - Карбовичем виникла справа мого заступника. Степан Бандера рішуче радив:

— Вам конечно вибрати і підготувати когось на свого заступника. Лиха не можна передбачити, а його багато довкола нас. Хтось мусить у потребі перейняти ваші обов'язки, друже... Не забудьте..."

У багатьох відношеннях Михайло Сосновський перевищував членів моєї берлінської групи і я іменував його своїм заступником. Додатковий обов'язок, — додаткова небезпека... Міг був відмовитися. На цю дорогу він вступив добровільно.

Дороги, дороги, дороги...

III

Бомбардувальники вдень і уночі; і сталево-зелені кашкети з „мертвою головою", як символом насильства, оточували нас; і танки сунули із сходу; і танки під гуркіт гармат мчалися із заходу. Аж зупинилося все.

Десь уже в липні 1945 року мережа ОУН таємної області Нюрнберг „виловила" разом з іншими розпорошеними членами і Михайла Сосновського, у районі Ансбаху. Скільки радости, невисловленої нікому, було з приводу таких подій: Ще один український активіст перетривав лихо, ще одного пов'язано організаційними ниточками...

Коли ж обласний Р.Г. Охрім, наприкінці січня 1946 року, зі мною переселився — згідно з організаційними дорученнями — до Мюнхену, тоді Михайла Сосновського іменовано провідником Нюрнберзької области — „найкращої в цілій системі ОУН тогочасу" та першої, що її ми організували після прибуття альянтських військ.

Доля схотіла, що американці, на донос німецької кримінальної поліції, арештували влітку того року весь обласний провід і вирішили судити „за підривну діяльність проти альянтів". Адже у приміщенні, де їх заскочено, знайдено склад паперу, циклостиль і масу протисовєтської літератури. Звичайно, її друковано без ліцензії, що її американці не видали б на українське революційно - визвольне видання.

Ми розпочали ті видання ще в підпіллі за гітлерівського режиму.

А тому, коли опубліковано перший наказ ген. Айзенгавера після окупування Німеччини і в ньому м.ін. сказано, що без дозволу його відділу інформації не вільно видавати ніяких періодичних і неперіодичних видань, то ми з Охрімом тільки реготалися з такого наказу: — Українські націоналісти на друкування своїх видань не ждали дозволу ані від польського маршала Ридза-Сміґлого, ані від Гітлера, то й ми не будемо просити такого дозволу в ген. Айзенгавера...

Так і зробили.

Писали, друкували розповсюджували по всіх зонах Німеччини.

Нюрнберг-Фюрт був першим і найсильнішим пропаґандивним центром ОУН і під кінець Гітлерового володіння, і протягом перших трьох місяців альянтської адміністрації, що намагалась насильно репатріювати противників системи Архіпелаґ ГУЛАҐ. Цю систему ми розкривали своїми виданнями, українськими і англійськими, а далі й усно, в зустрічах з американцями.

Тоді теж, завдяки контактам нашої мережі ОУНр у Нюрнберзі, Міжнародний Трибунал отримав меморіял, що його спеціяльно написав провід ОУН полк. А. Мельника. Ідеологічно - групові суперечки між двома ОУН не перешкодили нам розуміти того, що в інтересах української справи буде довести до відома представників Заходу українське питання у всій його складності та вартості. Єдність українців уна-очниться саме на ґрунті меморіялів і заяв різних середовищ, — міркували ми.

Совєтські кола багато разів протестували в головній квартирі ген. Айзенгавера та його наступників проти нашої діяльности. Можливо, що і провал нюрнберзької мережі був якоюсь мірою наслідком тих протестів. Це сталося саме тоді, коли Михайло Сосновський перейняв керівництво Нюрнберзькою підпільною областю ОУН. Доля, буває, робить різні витівки...

Але в той час наші життєві дороги не стикалися.

Дороги, дороги, дороги...

(Продовження буде).

ТРАГЕДІЯ ПОРТУГАЛІЇ

(Продовження зі стор. 2-ої)

нів компартії, але також і прихильників демократії.

Секретар французької компартії Марше дуже образився і кинув на Даніеля обвинувачення: мовляв, він кличе до фізичного винищування комуністів... У Франції португальські події дуже пошкодили союзові між комуністами, соціялістами і радикалами: комуністів обвинувачують за те, що вони виправдують диктаторську політику португальської компартії.

Тому заяви Марше та інших, мовляв, вони, „демократи", не знаходять довір'я у французькому суспільстві. Це непомалу турбує вождів французької компартії, бо вони бачать, що над ними здобуває перевагу партія соціялістична. Спроба комуністів договоритися з соціялістами про спільну політичну лінію в справі Португалії розбилися.

Можна тепер сказати: як би не розвинулись події в Португалії, відгуки тих подій далі поглиблять розлам між французькими комуністами й соціялістами. Адже ж французька компартія своєю підтримкою португальських комуністів, руїнників демократії, показала своє справжнє диктаторське обличчя.

Viator.

Увага! Увага!

ТОВАРИСЬКА ЗУСТРІЧ

БУВШИХ МЕШКАНЦІВ МЮНХЕНУ-ФЮРІХШУЛЄ і ОКОЛИЦІ

відбудеться

на Союзівці

КЕРГОНКСОН, Н. Й.

в днях 20-21 вересня 1975 р.

Спільна вечеря і забава

ПРИЇЖДЖАЙМО ВСІ З РОДИНАМИ!!

ГОСТЯМ РАДІ!

Зголошення приймає адміністрація Союзівки.

SOYUZIVKA, Kerhonkson, N.Y. 12446

Tel.: (914) 626-5641

Потрібно українського бібліотекаря до Гарварду

З 1-им жовтня 1975 р. потрібно до Вайднер бібліотеки в Гарвардському університеті українського бібліотекаря, спеціяліста від української бібліографії.

Заінтересовані повинні негайно потелефонувати по детальні інформації до Українського Наукового Інституту.

Число тел.: (617) 496-4053

Конкурс 82-го Відділу СУА на текст до платівки

Продовжуючи працю почату в 1970 році виданням платівки „Послухайте, діти" й адучи назустріч зацікавленням наших малят, 82-ий Відділ СУА в Ню Йорку проголошує

КОНКУРС

НА ТЕКСТ ДО ПЛАТІВКИ ДЛЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ (4-6 ЛІТ)

Текст: розповідь або казка переплітана віршами, до якої можна включити музичні елементи.

Умови:

1) виголошення одного тексту повинно тривати около 15 хвилин;
2) кожний 15-хвилинний текст, прийнятий жюрі до використання на платівку, буде нагороджений сумою 100.00 дол. і стане власністю 82-го Відділу СУА;
3) реченець зголошень — до 31-го грудня 1975 р.

Конкурсові твори підписані псевдом, треба надсилати в трьох примірниках машинопису через подвійний інтервал. В окремій коверті мусить бути подане: псевдо, правдиве ім'я, прізвище й адреса автора.

Твори-тексти просимо слати на адресу:

Mrs. M. Sawczak

34-14 31st Avenue, Long Island City, N.Y. 11106

За Видавничу Комісію 82-го Відділу СУА:

Іванна Клим, голова

Мирослава Савчак, секретарка Надія Попель, касирка

Пам'яті д-ра Теодора Решетила

Дня 4-го травня ц. р. помер на удар серця в Лаймі, Огайо бл. п. д-р Теодор Решетило, мій друг і приятель.

Д-р Теодор Решетило, син Якова і Агафії з Камінських, уродився в Угнові, повіт Рава Руська, в міщанській родині, 15-го листопада 1902 р. Народну школу скінчив в Угнові, а до гімназії ходив в Яворові і Перемишлі, де 1922 р. склав іспит зрілости. У 1922 р. вписався на медичні студії в Грацу — Австрія, а по році перенісся до Ягайлонського університету в Кракові, де одержав диплом доктора.

Дня 31-го жовтня 1918 р. Він як 16-літній юнак брав участь в нараді старших в читальні „Просвіта" в Угнові, як перебрати владу для Української Держави. Оружжя ми тоді не мали, лише два револьвери. Вийшовши увечорі з читальні, д-р Теодор Решетило враз із підписаним, переходили попри станицю „ляндштурмістів" і виждавши, аж вояки підуть до другої кімнати, вскочили на станицю і вхопили зі стіни два карабіни. З тими карабінами ми пішли на другий день, 1-го листопада, розоружувати жандармерію і військові частини в бараках при залізничій стації. І так д-р Теодор Решетило вже від 1-го листопада 1918 року став так як і 12 його ровесників, учнів гімназії, воїном Української Держави. Покійний повнив службу телефоніста в Угнові, а коли поляки зайняли Угнів 26-го січня 1919 р. повнив службу в повітовій команді Рава Руська з осідком в Мостах Великих.

В половині травня 1919 р. з Мостів Великих, перед наступом поляків, Покійний подався з армією на схід і опинився в Тернополі, де захворів на тиф і запалення легенів. Головна Армія пішла за Збруч, а Покійного поляки взяли в полон і вислали до табору полонених в Вадовицях, з котрого щойно в березні 1920 р. повернувся до Угнова.

Будучи учеником гімназії як і студентом, Покійний був дуже діяльний в читальні „Просвіта", аматорськім гуртку і інших місцевих товариствах Угнова.

У 1930 р. Покійний відкрив лікарську канцелярію в Сокалі. І в Сокалі відразу включився в громадську працю. Був головою філії Т-ва „Просвіта", кружка „Рідної Школи", співдиректором „Украінбанку", виділовим Українського Гігієнічного Товариства, Т-ва Українських Інвалідів. Організував і реферував на гігієнічних курсах для Союзу Українок, їздив по селах з прожектором і висвітлював фільми на теми: „Плекання немовлят", „Інфекційні недуги", „Плекання хворих", „Про дісти при різних недугах", а також видавав малі книжечки і летючки на ці теми. Дописував статті до „Народного Здоров'я" у Львові.

У 1944 р. подався на еміграцію з родиною. Опинився в Тойфенбах — Австрія, де приватно працював, а пізніше в шпиталі для переміщених осіб в Зальцбурзі.

До Америки приїхав в серпні 1949 р. Від грудня 1949 р. до серпня 1953 працював в стейтовому шпиталі, в Нюберзі, Мічіґен. В 1953 р. переїхав до Лайми, Огайо, де працював також в стейтовім шпиталі до 1973., де останні літа був директором. Відійшовши на пенсію, далі провадив приватну практику.

Працюючи в Лайма, брав участь в Медичних З'їздах Америки, Канади а також кількакратно їздив на Медичні З'їзди Психіятрів в Европі. Належав до Українського Лікарського Товариства Америки, Медичної Американської Асоціяції, Психіятричної Американської Асоціяції, Огайо Стейт Медичної Асоціяції і Огайо Стейт Психіятричної Асоціяції, а також був одним з найбільш активних членів Осередку Праці НТШ в Огайо.

Покійний був щедрим жертводавцем на народні цілі як Гарвард, НТШ, „Енциклопедія Українознавства" й інші. Був співредактором збірника „Угнів та Угнівщина", видання НТШ у 1960 р.

Похоронено його на місцевім католицькім цвинтарі в Лаймі, побіч його сина Юрка, студента медицини, котрий перед кількома роками згинув в автовій катастрофі.

Мгр Володимир Петришин

УКРАЇНСЬКА СВІТЛИЧКА ДОПОМАГАЄ БАТЬКАМ ВИХОВУВАТИ ДИТИНУ.

В ПАМ'ЯТЬ МОЄЇ МАМИ

св. п. Льоні Герасимович з Омельських

в першу річницю її смерти,
складаю 25-долярову цеглину на розбудову
Музею Союзу Українок Америки.

2-го вересня 1975 р. Ярослава ЛУЦЩИНСЬКА

УПРАВА НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ім. ШЕВЧЕНКА в ЗСА

запрошує оцім усіх Приятелів і Знайомих, зокрема із Сиракюз, Н. Й., на

Посвячення Нагробника НА МОГИЛІ

сл. п.

Інж. ІВАНА РОМАНЮКА

заслуженого мецената української науки в рямках НТШ.

Посвячення відбудеться
на ЦВИНТАРІ в БАВНД БРУКУ, Н. Дж.
при Церкві-Пам'ятнику, о год. 12-ій в полудне

в суботу, 18-го жовтня 1975 р.

Після Богослужения відбудеться

Тризна

в участю Членів Управи НТШ в ЗСА
і прихильних Гостей
в РЕСТОРАНІ ГОЛДЕН ІНН п. БОЙЧУКА
в СОММЕРВЕЛ, Н. Дж.

В VII-му БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ НЕВІДЖАЛУВАНОЇ ВТРАТИ
нашої Найлюбішої ДОНІ

бл. п.

ЛЯРИСИ ЦЕЛЕВИЧ

буде відправлена

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА З ПАНАХИДОЮ

в понеділок, 8 вересня 1975 р.

о год. 9:15 рано
в Церкві Святих ВОЛОДИМИРА й ОЛЬГИ
в ЧІКАГО, Ілл.
до участи в якій запрошують —
УЛЯНА ЦЕЛЕВИЧ
і АНДРІЙ СТЕЦЮКИ, батьки

В ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашої Найдорожчої й Незабутньої
ДРУЖИНИ, МАМИ й БАБУНІ

бл. п.

ДАРІЇ з ШЕХОВИЧІВ ЯНОВИЧ

буде відправлена

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА

в суботу, 13 вересня 1975 р.

о год. 8:30 рано
в ЦЕРКВІ СВ. КОНСТАНТИНА
в МІННЕАПОЛІС, Мінн.

Родину, Приятелів і Знайомих просимо про молитви за Душу Покійної.

Інж. ІВАН ЯНОВИЧ, муж
МИХАЙЛИНА і РОЙ РЕЙМОНТ, донька і зять
МИХАЙЛИНА і ХРИСТИНА, внучки

Замість квітів на могилу

бл. п. Михайла Демянчука

складають
20.00 дол. на Українських Інвалідів і
20.00 дол. на „Церкву в Потребі"

Іванка і Ярослав ГРИНЕВИЧ

Замість квітів на свіжу могилу нашого Приятеля

сл. п. Зенона Корчинського

складаємо даток у сумі 100.00 долярів
на Український Науковий Інститут
Гарвардського Університету.

Ірина і Мирон РУСНАКИ

У глибокому смутку повідомляємо Родину і Знайомих,
що 1-го вересня 1975 р. в Аделайді, Австралія,
відійшла у Вічність, на 89-му році трудолюбивого життя,
наша Найдорожча МАМА, БАБУНЯ і ПРАБАБУНЯ

бл. п.

СОФІЯ з КРУЧКОВСЬКИХ ПАСІЧИНСЬКА

Почесна членка Союзу Українок Австралії.

Горем прибиті:
діти: ІРЕНА ЛЕВИЦЬКА з мужем РОМАНОМ
ТЕОДОР з дружиною ІНОЮ
внуки: НЕЛЯ ГЕРУС з мужем і сином
ЗОРЯН ЛЕВИЦЬКИЙ з дружиною і 3-ма синами
ХРИСТИНА ПАСІЧИНСЬКА
РОМАН ПАСІЧИНСЬКИЙ

В пам'ять Покійної, складаємо по 25.00 дол. на Пласт і Школу Українознавства в Елізабеті та Церкву і Школу Українознавства в Аделайді.

ПОДЯКА

З волі Всевишнього відійшла від нас 9 червня 1975 року, по тяжкій недузі

наша Незабутня СЕСТРА, ТЕТА і СЕСТРІНКА

бл. п.

ЯРОСЛАВА АННА ГАНКЕВИЧ

Цією дорогою складаємо найсердечнішу подяку Всім Тим, що безнастанно відвідували Хвору в шпиталі, брали участь в похоронах та співчували нам в нашому безмежному горю.

Дякуємо передовсім всім Сестрам Монахиням, Дітям та Приятелям, які молилися за її здоров'я.

Отцям Василіянам за відвідування Хворої в шпиталі і молитви в часі хвороби та дійсне сердечне відношення до родини. Головно о. Христофорові Войтині за уділення маслосвяття, часте відвідування Хворої в шпиталі та прощальне слово в часі Панахиди. Дякуємо о. д-рові В. Гавлічеві за повідомлення на радіопрограмі, відправлення похорону та глибоко прощальні слова.

Щира подяка о. монсін. В. Федашеві, парохові Йонкерсу за участь в похороні, також о. Романові Бялецькому за участь в Панахиді та відвідування Хворої в шпиталі.

Всій Родині та Приятелям щиро дякуємо, що приїхали з далека, щоб віддати останню прислугу Покійній. Дякуємо Всім за молитви, жертви на Служби Божі, квіти та жертви на будову церкви св. Юра і радіопрограму, також жертви на „Церкву в Потребі".

Щиро дякуємо д-рові Соханові та хорові св. Михаїла Йонкерсу, як рівнож хорові Думка за звеличання своїм співом Панахид.

Інж. Б. Ракові за прощальне слово від хору Думка.

На руки ВП. п. Евгенії Корчинської складаємо дуже щиру подяку бл. п. Зенонові Корчинському за першу вістку Родині про нещасливий випадок нашої Сестри Славці, турбування її хворобою і вкінці за сердечні співчутливі слова прощання від спілки Roman Parcel, що Він зробив мимо своєї тяжкої недуги. За це ми певні, що Пан Біг нагородив Його вже.

Ми невимовно вдячні д-рові Баранові, що не жалів свого труду і все був готовий з порадою.

Подяка пані Нусі Секреті за особисту поміч Родині в часі недуги і похорону.

Нехай Всевишній Господь прийме Ваші жертви та наділить Вас своїми ласками.

СЕСТРИ і БРАТИ з РОДИНАМИ

В глибокому смутку повідомляємо Родину, Друзів і Знайомих,
що з Волі Всевишнього відійшов у Вічність після важкої недуги,
дня 20-го серпня 1975 р. на 51-му році трудолюбивого життя,
наш Найдорожчий МУЖ, БАТЬКО, БРАТ і ВУЙКО

БЛ. П. ІНЖ.

БОГДАН-НІКОДИМ МРОЗОВСЬКИЙ

Парастас був відправлений в четвер, 21-го серпня 1975 р. о год. 8-ій вечора в похоронному заведенні Кріппен і Флин в Редвуд Сіті, Каліфорнія.

Тлінні останки Покійного похоронено після Служби Божої та Панахиди о год. 5-ій по пол., дня 22-го серпня 1975 р. на цвинтарі Альта Меса Меморял Парк в Павльо Альто, Каліфорнія.

Усі Богослуження в похоронному заведенні та на цвинтарі правив о. Крилошанин Д-р Андрій Микита, парох Української Католицької Церкви в Сан Франсіско, Каліфорнія.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Горем прибиті:
дружина — РОЗА ВАРТУЇ з синами АНДРІЄМ і МАТВІЄМ
брат — КОНСТАНТИН з родиною в Кліфтон, Ню Джерзі
стр. брат — СТЕФАН з Мамою в Овкленд, Каліфорнія
стр. сестра — ЛЮКАДІЯ САГАНОВСЬКА з родиною в Овкленд, Каліфорнія
Ближча і дальша Родина в Америці і Европі

Замість квітів на свіжу могилу Покійного, проситься складати жертви на потреби новопосвяченої Української Католицької Церкви Непорочного Зачаття Пречистої Діви Марії в Сан Франсіско, 215 Ослівен Стріт, Каліфорнія 94134.

Дирекція Школи Українознавства

ОСЕРЕДКУ СУМА ім. ген.-хор. ТАРАСА ЧУПРИНКИ
в НЮ ЙОРКУ, Н. Й.

повідомляє Шановних Батьків, що

ШКОЛА ПОЧИНАЄ СВОЇ НАВЧАННЯ

в суботу, 13 вересня 1975 р. о год. 9-ій ранку

при 315 Схід 10-та вул. в Ню Йорку.

Реєстрація дітей до всіх кляс від I-XII відбувається кожного вечора від год. 7-10, як також цілий день в суботи в канцелярії Осередку СУМА.

Рівночасно повідомляємо, що приймається дітей

до англомовної кляси

як також дітей

до дошкілля від 4-6 років

Просимо всі кляси прибути на 8-му год. ранку, наука розпочнеться Службою Божою о год. 9-ій ранку в церкві св. Юра.

ДИРЕКЦІЯ

Округи УНСоюзу Стейту Ню Джерзі

ПЕРТ АМБОЙ, НЮАРК, HUDSON COUNTY і ПАССЕЙК

— влаштовують —

в неділю, 7-го вересня 1975 р.

година 1-ша по полудні

в Українському Селі, Бавнд Брук, Н. Дж.

СТЕЙТОВИЙ ДЕНЬ УНСОЮЗУ

ПРОГРАМА ДНЯ:

АНСАМБЛЬ ВАНДУРИСТОК ім. ЛЕСІ УКРАЇНКИ в Савт Бавнд Брук, ПЛАСТОВА СПІВОЧА ГРУПА „КОБЗА" з Пассейку, НАЦІОНАЛЬНІ ТАНЦІ, ГРА НА БАНДУРІ ТА РІЗНІ РОЗВАГОВІ НЕСПОДІВАНКИ ДЛЯ МОЛОДІ.

ЗАБАВА при звуках оркестри „ВИШИВКИ" — Б. ХОМУТ

ДО УЧАСТИ ЗАПРОШУЄТЬСЯ
ВСЕ УКРАЇНСЬКЕ ГРОМАДЯНСТВО
ТА ЧЛЕНІВ СОЮЗОВЦІВ
УСІХ ДОВКОЛИШНІХ МІСЦЕВОСТЕЙ
СТЕЙТІВ НЮ ДЖЕРЗІ, НЮ ЙОРКУ
И ПЕНСИЛЬВЕНІЇ.

Субота, 13-го вересня 1975 року, год. 8:30 веч. МИСТЕЦЬКА ПРОГРАМА

Субота і неділя, 13-го і 14-го вересня 1975 року на СОЮЗІВЦІ

ДЕНЬ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

Субота, 13-го вересня — МИСТЕЦЬКА ПРОГРАМА.

Конферансьє — АНЯ ДИДИК

Оркестра „Рушничок", яка гратиме також під час забави

і вибір **МІС СОЮЗІВКИ НА 1976 РІК**

ЖІНОЧИЙ ВІДБИВАНКОВИЙ ТУРНІР

ПРОСИМО ОКРУГИ І ВІДДІЛИ ОРГАНІЗУВАТИ ПРОГУЛЬКИ НА ЦЕЙ ДЕНЬ!

МАРІЯ КВІТКОВСЬКА...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

ла зі словом, присвяченим українській жінці д-р Марія Квітковська, поезії 60-десятників рецитували сестри Михайлюки з Філядельфії, сталі учасниці таборів УЗХ, проф. Оксана Ґенґало мала доповідь про праісторію України й насвітлювала її прозірками зі Скитської виставки, а Ліда Белендюк бавила гостей своїм самобутнім дотепом і сатирою з організаційного життя.

В неділю отці Дашо й Левицький відправили Службу Божу в каплиці Оселі за всіх померлих членів, а зворушливу проповідь про корисну працю Братніх Організацій на Оселі виголосив о. Богдан Левицький, парох Мекаду. По Богослуженні вирушила процесія з хрестом і прапорами до недавно викінчених тенісових кортів і спортових площ таборів УЗХ, щоб їх поблагословити.

Опісля всі присутні пішли до великої залі Оселі на спільний обід, де Марія Квітковська й Валентина Мушинська, делегатки УЗХ на Міжнародну Жіночу Конференцію в Мехіко, поділилися своїми враженнями.

До нової Головної Управи УЗХ були обрані: Марія Квітковська — голова, Павлина Різник, Анна Левкут й Ірена Варивода — заступниці, Валентина Мушинська — секретар, Катерина Ониськів — касир, Раїса Куделя — орг. реф., члени: Лідія Белендюк, Марія Громяк, Евстахія Емстремська, Альбіна Чаповська, культ.-освіт. реф. д-р Софія Карпінська, член — Анна Кузик, виховний реф. — проф. Оксана Ґенґало, член — Михайлина Величко, реф. суспільної опіки Наталя Іванів, член — Дарія Бойдуник, прес. реф. Міра Повх, члени: Євгенія Верес, Броніслава Скорупська, Маруся Попович, представники мистецького світу: Ганна Черінь і д-р Галина Лащенко. Вільні члени: Оля Андрейко, Текля Каменюк, Тетяна Залеська. До Контрольної Комісії вибрано: Анну Наконечну — голова, члени: Розалію Григорко, Левку Крупку, Надію Демидович, Володимиру Кавку. В понеділок відбуто засідання нової Головної Управи.

З'їзд вітали д-р Денис Квітковський від ІСНО і ПУН-у, проф. Богдан Гнатюк від СКВУ і ОДВУ, д-р Петро Стерчо від УККА, НТШ і Дослідчого Центру Карпатської України, проф. Оксана Ґенґало від СФУЖО і сот. Іларіон Поліщук від СВУР. Письмові привіти відчитано від інших організацій.

Помер Еймон де Валера, визначний борець за самостійність Ірляндії

Дублін, Ірляндія. — Минулої п'ятниці, 29-го серпня ц. р., помер тут на 93-му році життя Еймон де Валера, визначний борець за незалежність Ірляндії, пізніший парляментарист, прем'єр-міністер і вкінці президент цієї самостійної республіки, який за свою безкомпромісовість у боротьбі, відвагу і вмілі політичні потягнення став справжньою легендою для ірляндського народу.

Еймон де Валера народився 14-го жовтня 1882 р. в Ню Йорку, ЗСА. Коли помер батько, мати де Валери повернулась до Ірляндії де ріс і виховувався у родині пізніший передовий революціонер Ірляндії, що прикладами свого життя, праці і боротьби показував ірляндському народові шлях до самостійности. Зблизившись з ірляндськими націоналістами, так званими „волюнтаристами", де Валера розгорнув широку революційну діяльність, яка в кінцевому висліді закінчилась перемогою ірляндців. В 1932 р. він у виборах одержав переважаючу кількість голосів і перший раз очолив уряд. Його ім'я стало відоме у цілому світі, а його кабінет проіснував майже 16 років. В 1959 р. Де Валеру обирають президентом країни і на цьому пості він залишається аж до відходу на емеритуру в 1973 році. Мрією де Валери було дочекатись злуки обидвох частин Ірляндії. В цьому напрямі він працював в останніх роках свого життя.

ОСІННЯ ЗУСТРІЧ

Бавнд Брук, Н.Дж. — Об'єднання Товариств прихильників УНРеспубліки влаштовує в неділю, 21-го вересня ц.р. на посілості Українського Села біля Бавнд Бруку Осінню Зустріч з різноманітною програмою. Початок зустрічі год. 12-та дня.

ПЛЯНУЄТЬСЯ РОЗБУДОВА...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

є тільки сировиною, на базі якої зростає вища, професійна форма культуротворення. Добре це розуміють москвини, здобуваючи собі симпатії народів презентацією своїх найкращих опер, балетів, музики, кіно-фільмів, образотворчости у виконанні найкращих сил, а не народного мистецтва. А втім, і культивування фолклоризму у нас, що є резумовно потрібне і виховне, є під загрозою затрати автентизму некультурними деформаціями і дешевим ефектярством. В наших оцінках культури та її значення, як основного чинника в існуванні народу, ми повинні прислухатися до голосів наших нескорених, які із заслань і тюрем посилають до земляків у вільному світі звернення, зберігати і розвивати українську культуру, щоб бодай поза межами материка вона зберігалася і давала свідчення про повноцінність українського народу.

Наскільки істотний стан оцінювання культури нами, у вільному світі розходиться з тією місією, що її накладають на нас наші земляки з рідних земель, п. Ласовський наводить яскраві факти нерозуміння і недоцінювання нами ваги духової культури. Ці факти ілюстровані цифрами. Витрачується у нас, хоч і на потрібні цілі, десятки мільйонів долярів. Але на пекучі культурні потреби першорядного значення не дістає у нас часто і десяток тисяч. Прикладів на такий стан — безліч. Перший з них є, здається незначучий факт, що Рада в Справах Культури, за своїх вісім років існування, одержала із скупих фінансів Секретаріяту СКВУ тисячу долярів на покриття стотисячного прелімінованого бюджету, для здійснювання многогранних плянів Ради. В. Ласовський висловив надію, що зацікавлення до цих першорядних проблем, яким присвячена нинішня конференція, виявлене присутністю на ній наших відомих діячів і представників організацій, дає запоруку покращання того стану нашої культури і культурности, що сьогодня викликає глибоку турботу.

Після слова голови РСК, вив'язалася дискусія, в якій учасники конференції, погоджуючись із ствердженням і висновками бесідника, вказували на потребу негайної дії, для запобігання існуючому станові. Дискусію закінчила пропозиція замінити наявну конференцію на правосильні загальні збори, поповнити президію Представництва РСК в Америці, дедалі розбудувати її референтури і негайно розпочати програмову діяльність. Після прийняття цієї пропозиції наступив вибір членів Президії. В її склад увійшли: голова Представництва РСК СКВУ — прем'єр Юліян Ревай; заступники: Володимир Шашаровський і Меланія Байлова; секретар — Богдан Казанівський; скарбник — Р. Мельник. Члени Президії — Лідія Крушельницька, Імре Кардашинець, проф. В. Ленцик, Лев Стругацький. Новообраній Президії Заг. Збори доручили в першу чергу зайнятися справою творення Центру Української Культури у вільному світі, а дальше розбудовою мережі аматорських драматичних гуртків і підготовою до створення півпрофесійного драматичного театру.

Подякою для всіх учасників зборів, за успішну працю виконану ними в створенні Президії РСК, голова Представництва, п. Ю. Ревай закінчив наради.

В УВУ вшановано пам'ять д-ра М. Сосновського

Мюнхен. (П. Г.) — Заходом деканату факультету права і суспільно - економічних наук відбулася тут в середу, 20 серпня, в приміщеннях Українського Вільного Університету поминальна зустріч в пошану бл.п. д-ра Михайла Сосновського. Зустріч відкрив і нею проводив ко - ректор УВУ, проф д-р Зиновій Соколюк, бувший декан факультету права і суспільно - економічних наук, в якому бл.п. д-р Сосновський здобув свій докторат. Після вшанування пам'яти Покійного однохвилинною мовчанкою, д-р Соколюк розказав про життя і науково - публіцистичну працю д-ра Сосновського, як рівнож про його пов'язання з УВУ. Д-р Соколюк згадав про останні пляни дра Сосновського видавати у співпраці з деканатом український правничий журнал.

Головним промовцем на поминальній зустрічі був проф. д-р Петро Гой з Ню Йорку, який у своєму слові подав короткий нарис життьового шляху покійного, зупиняючися зокрема на його останніх днях життя. О. д-р Григорій Удок з Канади присвятив вірш покійному, а ред. Зенон Пеленський поділився з присутніми спогадами про покійного, зокрема про його заходи в Бонні в справі створення українського інформаційного центру. Ред. Пеленський ствердив, що завдяки особовості покійного в розмірно короткому часі велися розмови в різних міністерствах уряду Західної Німеччини, та що справа інформаційного центру і видавання відповідного журналу були близькі розв'язки.

В дальшому д-р Володимир Леник поділився маловідомими фактами його співпраці з бл.п. д-ром М. Сосновським ще тоді, коли він був головним редактором тижневика „Гомін України" в Торонті, а проф. д-р Володимир Янів, ректор УВУ, розказав дещо про працю покійного в рамках ЦеСУС-у у повоєнних роках. Він сказав, що об'єднання Це-СУС-у в 1949 році — це в першу чергу заслуга покійного, який в цей час працював в редакції „Часу" і своїми статтями зумів підготовити ґрунт в цій справі. На думку ректора, д-р Сосновський був людиною, яка уміла вносити дух співпраці в ці організації, в яких він був активним. Ректор Янів рівнож відмітив працю покійного, як першого голови Фундації УВУ.

Заля УВУ, в якій відбулася зустріч, наповнилася по береги професорами і студентами УВУ, як рівнож гостями із ЗСА, Канади, Франції, Бразилії та інших країн, які були в цей час в Мюнхені. Рівнож були заступлені центральні і місцеві українські установи і організації.

Пам'яті д-ра Томи Лапичака

Не довелось мені безпосередньо провожати д-ра Тому Лапичака у Божу — безконечну вічність. З покійним Томою мене в'язало повних десять років дружньої і щирої співпраці.

Тим, що знали безпосередньо, чи посередньо д-ра Тому Лапичака важко погодитись з фактом, що його більше немає між живими. Тома на протязі кількох місяців прямо згорів. Ненадійно 2-го квітня 1975 р. в Гюстоні перервалась нитка його багатотрудивого, повного енергії і творчо-активного життя. Так несподівано виросла свіжа могила унікальної, належно неоціненої людини серед української діяспори д-ра Томи Лапичака.

Великий біль відчуваємо тоді, коли від нас відходить людина у порівняльно молодому віці, яка на протязі свого життя трудилась, працювала для української громади, для своїх братів, за їх кращий і вищий рівень культурного, церковного й політичного думання. До такої категорії людей належав блаженної пам'яті Тома Лапичак.

Переважно, вартість людини увиразнюється щойно тоді, коли вона є втрачена. В такій площині можна висловитись про втрату — смерть Томи Лапичака. Без пересади можна сказати, що з смертю Томи Лапичика українська громада збідніла на оригінальну політичну думку, на політичну візію, на думку, яка не одного приводила до бунту, заставляла думати, шукати протилежної думки, чи навіть нишком перевіряти, конфронтувати свою власну думку — шукати вислідної. Сповняти таку ролю у громаді, яку відважно сповняв Тома — це не значить, що він у всьому був правий, — не було легко.

Робити, те що сповняв Тома Лапичак не було легко, але воно конечно потрібне для справжнього, творчого і діючого життя.

За десятьрічне знайомство з Томою Лапичаком, а це були безпосередні зустрічі і дуже часте листування, дало мені нагоду ближче з ним запізнатись. Вперше безпосередньо ми зустрілись в мене в хаті. В травні 29 і 30 1965 року відбувався з'їзд лікарів на Союзівці. Перед тим Тома мене повідомив, що буде на з'їзді і після того вступить до Ню Йорку. При цій нагоді висловив бажання, що бажав би зустрінутись зі мною і щоб я ще когось попросив на цю зустріч, вимінюючи деякі прізвища. Така зустріч відбулась. Присутніми були: маестро Йосиф Гірняк, вже покійний Валентин Новицький, Євген Стахів, Микола Степаненко, Іван Фізер, автор цих рядків і Тома Лапичак. До того часу я був знайомий з Томою тільки з листування і його статтей. Безпосередня наша зустріч тільки потвердила мою уяву про нього. Тома з'ясував своє становище до загальної українсько - громадської та політичної ситуації і рівночасно представив стан газети „Українське Життя". Після цього відбулась дружня виміна думок.

Всі схвалювали, що газету належить вдержати, треба її допомогти матеріяльно і дописами. Треба сказати, що матеріяльної піддержки Тома не одержав, але він мав цю моральну піддержку, яка йому давала силу й охоту дальше видавати газету. Хоч як Тома відпирався, не бажаючи собі забирати всіх заслуг, за появу газети „Українське Життя", але насправді, це в основному його найбільша заслуга, без нього не можна було собі уявити появу „Українського Життя", хоч була видавнича спілка, яка мала свою управу.

Тома Лапичак належав до непересічних особистостей в українській діяспорі. Не належав до тих, що йому співали пеани, але він залишив солідну спадщину на відтинку української публіцистики. На жаль, вона порозкидана, а варто б її зібрати в одну цілість.

Тома Лапичак народився 1914 р. в Перемищині — Західня Україна. З юнацьких років був активним серед молоді. Хвиля наростаючого українського націоналістичного руху на західніх землях України, який оформився в Організацію Українських Націоналістів (ОУН) захопила також Тому Лапичака, який став активним її членом.

У роки розколу ОУН 1941-1942 р. Тома став по стороні ОУН під проводом полк. Андрія Мельника і був провідником крайової екзекутиви. За німецької окупації був арештований і сидів у концентраційному таборі у Саксенгаузені. У післявоєнні роки був членом проводу ОУН полк. Мельника. За фахом Тома був лікарем, але поруч з тим його полонила публіцистика і суспільно-політична праця. З певністю можна висловити припущення, що його фах був поживою для активного вияву його публіцистичної й суспільно-політичної праці. Ще у Німеччині, у післявоєнні роки, 1945-1949 редагує журнал „Орлик", який появлявся в Берхтесґадені. Тут в Америці в 1950 р був редактором „Самостійної України".

Тома є автором праці „Український націоналізм". Найбільше публіцистично виявив себе будучи редактором газети „Українське Життя" у Чікаґо, яка появлялась з 1955 р. аж до кінця фізичних спроможностей Томи Лапичака. Тома також був редактором „Лікарського вісника". Не можна поминути його вкладу праці в Український публіцистично-науковий інститут, якого Тома був душею. Це я назвав кілька позицій на яких спиралась праця Томи Лапичака. В кожну — згадану позицію Тома вкладав солідний й вагомий зміст, що йому забирало чимало часу й енергії.

Тома Лапичак залишиться у нашій пам'яті, як шляхетна і свободолюбна людина, як український патріот, один з тих небагатьох людей, що йшов проти течій, щоб український нарід стояв на висоті у колі вільних народів.

Микола Галів

25-ліття Пластової Станиці в Боффало

Боффало (Я.П.). — У цьому році сповнилося 25 років існування та розвитку боффалівської пластової Станиці, яка своєю виховною працею для української молоді та живою й відданою працею для української громади причинилась до кращого розвитку цілої громадської праці.

В цій Станиці проживав, діяв та помер св.п. Перший Начальний Пластун — Сірий Лев, проф. Северин Левицький. За його почином, куплено та розбудовано першу пластову оселю в Норт Колинс біля Боффало „Новий Сокіл".

Для відзначення ювілейних відзначувань, створився Діловий комітет, якого очолила пл. сен. Оля Чмола. За повідомленням Комітету, ювілейні відзначування попередять Служби Божі, в католицькій та православний церквах, складенням вінка на могилі Начального Пластуна — Сірого Лева.

В дні 18-го жовтня (субота) ц.р. о год. 6:00 вечора в залі „Гордон Блю" при 3909 Дженесі вул. (біля летовища), відбудеться святочний Бенкет з мистецьким виступом пластової молоді, а о год. 9:00 баль.

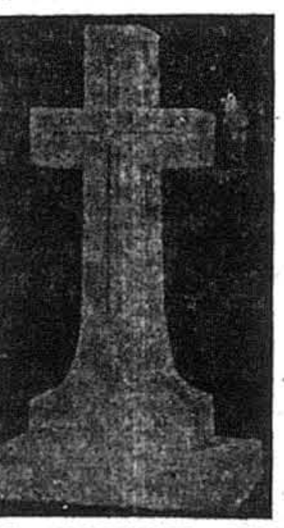
На це ювілейне відзначування запрошуємо батьків та всіх приятелів пластової молоді, та всіх колишніх членів пластової Станиці, які проживають по інших містах.

П-ні ЛІДІЯ КОЛЛАРД просить своїх Знайомих, щоб її відвідали в Nursing Home — Newark Health and Extended Care Facility, Sussex & 65 Jay St., Newark, N.J. Доїзд автобус ч. 24 в напрямі S. Orange. По ближчі інформації прошу дзвонити — (201) 399-7773 - Омелян Суховерський

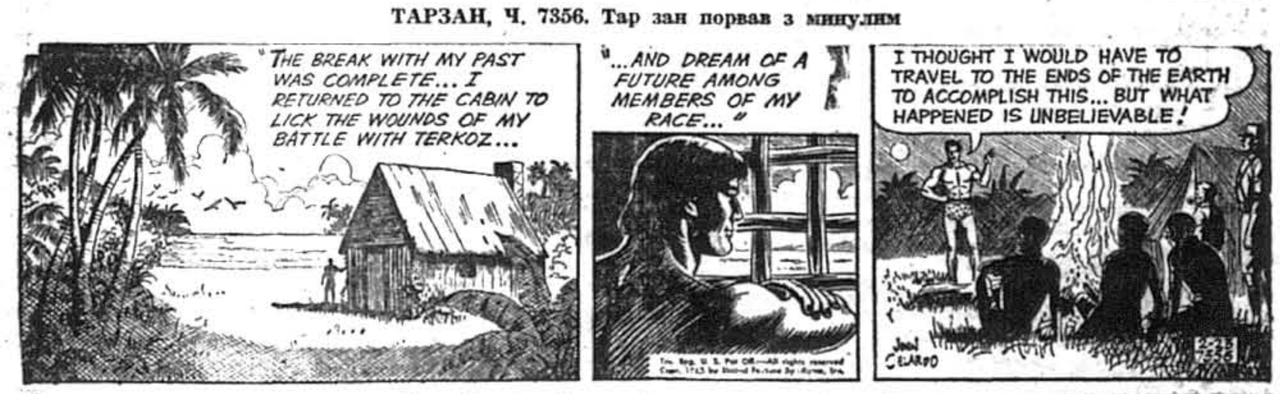
ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСоюзу

НЕДІЛЯ, 21-го ВЕРЕСНЯ 1975 р.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Місячні збори Б-ва св. Иосафата 217 Відд., о год. 1:30 по пол. в Укр.-Амер. Клюбі, 292 Гадсон Авеню. Проситься чл. прибути і вирівняти залеглі вкладки. — Секретар

ТАРЗАН, Ч. 7356. Тарзан порвав з минулим

„Я остаточно порвав із моїм минулим... Я вернувся до хатини, щоб загоїти рани, одержані в битві з Теркозом..."

"...І щоб мріяти про майбутнє серед членів моєї власної раси..."

Я думав, що мусітиму подорожувати на кінці світу, щоб доконати це... Але те, що сталося, було неймовірним!